

Estètiques curulles d'ètica a Olot i Figueres

Per bé que ens trobem lluny d'una situació òptima, sovint en algunes capitals de comarca es pot gaudir de manifestacions artístiques suggeridores, tant per la seva radicalitat formal com per l'aportació d'un compromís ètic imprescindible. El Museu de l'Empordà a Figueres i l'Espai ZER01 a Olot ja fa un cert temps que estan donant testimoni d'una coherència programàtica vinculada a la contemporaneïtat. Dins aquesta línia de treball, el darrer tram de 2008 i l'inici del nou any han estat particularment fructífers.

En el centre figuerenc, l'exposició «La mirada Portabella» ha posat en evidència la capacitat subversora del veterà Pere Portabella. Com és sabut, no es tracta del primer autor que exhibeix cinema en un museu, però la seva proposta expositiva sí que fa palès que la seva obra, a partir de la base d'un cinema exigent, es mou amb comoditat entre diversos registres visuals, la qual cosa l'acosta a una mena de postcinema apte per ser visionat en les sales transformades del context museístic. Antics curts revisitats i realitzacions més recents revaloren una obra singular, entre allò documental i allò evocatiu, amb un perfil crític remarcable; perfil que, d'altra banda, es plasma en els mateixos suports expositius. Pere

Portabella no en té prou de portar els seus materials filmics al museu, sinó que també produeix mutacions de pes sobre el, amb freqüència, sacralitzat espai museístic: sales de la col·lecció permanent es presenten despullades i reocupades per la fragilitat efímera de les seves projeccions. És a dir, un quefer artístic qüestionador i carregat d'un sentit polític indestruïble d'una construcció formal que fuig del convencionalisme narratiu.

Aquesta inquietud i aquesta complexitat, malgrat les marcades diferències de formació i generació, també són perceptibles en el projecte «Real Estate (propietat immobiliària)», que l'artista visual Domènec ha mostrat aquest hivern a la capital de la Garrotxa. En una obra d'abast teòric considerable, el documental desconstruït i l'escultura expandida, dins el marc de la instal·lació, són emprats per erigir un retrat dels usos i abusos urbanístics amb què l'Estat d'Israel pretén fonamentar i mantenir la seva pressió territorial sobre el poble palestí. Es tracta d'un urbanisme agressiu que, de manera modèlica segons l'artista, es vincula amb la desfeta de la utopia moderna en posar de manifest el grau de perversitat i violència que es pot exercir per mitjà d'eines pròpies d'un suposat, antany, urbanisme racionalista. Sens dubte, aquest darrer treball de Domènec revela l'ambició d'una pràctica artística connectada activament amb les qüestions més candents de la nostra època. Això significa treballar sobre el terreny amb esperit d'etnògraf rigorós. Res a veure amb un «nomadisme» turístic que persegueix la notorietat i la distinció glamurosa.

Postcinema, cinema d'exposició, hibridació de llenguatges artístics... En definitiva, creadors catalans, en terres gironines, que s'identifiquen amb maneres de fer *glocals* i que transmeten un discurs ètic admirable. Pere Portabella i Domènec són una viva demostració d'una pràctica artística engatjada. D'allò que, a vegades, es diu que ja no és possible.

Un franc tirador de la performance

A Banyoles, aquest període hivernal s'ha pogut veure la darrera proposta d'un creador polièdric. Josep Masdevall, *performer*, escultor, geògraf, filòleg, ha esdevingut un referent indispensable de l'art d'acció a Catalunya. L'exposició «Masdevall no sap pintar» ho va testificar amb escreix. És molt recomanable seguir la seva trajectòria.